

Косторной С.В., к.е.н., доцент,

Дмитров О.М., студент

Таврійський державний агротехнологічний університет (м. Мелітополь)

kostornoy.sv@gmail.com

ВПЛИВ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС НА ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

Укладення Угоди про асоціацію з ЄС [1] має велике значення для України. Передусім, очікується поліпшення умов експорту до ЄС української продукції за рахунок скасування ввізного мита, а також зменшення нетарифних обмежень у торгівлі сільськогосподарською продукцією, вихід на ринок ЄС, що об'єднує 28 країн-членів територією близько 4 млн. кв. км, на якій мешкає понад 500 млн. осіб із рівнем середнього доходу в 39 тис. дол. США на душу населення. Проте механізм її впровадження потребує дослідження та удосконалення. Недостатньо дослідженим є вплив Угоди про асоціацію з ЄС на оподаткування зовнішньоекономічних операцій, зокрема щодо сільськогосподарської продукції.

Переговорний процес щодо Угоди про асоціацію був розпочатий у 2007 році. Підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС відбулося в два етапи в 2014 році. З 1 листопада 2014 р. здійснювалося її тимчасове застосування. 1 вересня 2017 року після тривалого процесу ратифікації Угода про асоціацію між Україною та ЄС набула чинності у повному обсязі.

Передбачена Угодою Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі (ПВЗВТ) між Україною та ЄС визначатиме правову базу для вільного переміщення товарів, послуг, капіталів, частково робочої сили між Україною та ЄС, а також регуляторного наближення, спрямованого на поступове входження економіки України до спільного ринку ЄС.

Упродовж останніх років частка ринку ЄС становила у середньому 33% в загальному експорті товарів України. Частка імпорту з країн-членів ЄС у

середньому становила 35,6%. За результатами 11 місяців 2017 року питома вага ЄС у зовнішньоторговельному обороті товарів України досягла 41,3% (частка ЄС у загальному експорті товарів України – 40,3%, в імпорті товарів – 42,1%).

Близько третини експорту товарів з України до ЄС займає продукція сільського господарства та харчової промисловості (31,8% усього експорту до ЄС). На другому місці – експорт чорних металів та виробів з них (21,4%), на третьому – продукція машинобудування (15,2%) [2].

Найбільші темпи зростання експорту до ЄС демонстрували такі галузі: АПК та харчова промисловість (+38,2%), машинобудування (+23,6%), мінеральні продукти (+62,7%), різні промислові товари (+47,5%), металургійна промисловість (+21,4%).

За оцінками Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, були обнулені мита ЄС на 94,7% товарної номенклатури промислових товарів. По 83,4% сільгосптоварів та товарів харчової промисловості ЄС скасував мита, ще щодо 15,9%, почали діяти так звані тарифні квоти.

В рамках таких квот передбачені нульові ставки ввізного мита, а поза їх обсягами до товарів застосовуються ті самі мита, які діяли й раніше, тобто до Угоди про асоціацію. Передбачено 36 категорій товарів, до яких ЄС застосовує тарифні квоти, зокрема:

- низка продуктів тваринного походження: від м'яса до меду;
- продукти рослинного походження: зерно, гриби, часник тощо;
- кілька позицій готових харчових та інших продуктів, наприклад цукор, сік, оброблені томати, етанол і цигарки.

Використання тарифних квот є дуже нерівномірним. Серед 36 товарних категорій, щодо яких в ЄС діють тарифні квоти, протягом 2015 року було повністю використано 9 тарифних квот, 11 - частково, а 16 не використовувалися взагалі. Найбільшим попитом користувалися безмитні квоти на такі продукти: мед, виноградний та яблучний соки, оброблені томати, цукор, крупи та борошно, м'ясо птиці, пшениця, кукурудза, ячмінь.

Процес поступової лібералізації торгівлі триватиме десять років, хоча для деяких українських товарів передбачені триваліші перехідні періоди.

Протягом наступних років відбудеться поступове зниження до нуля низки мит, а також розширення обсягів тарифних квот для кількох товарів, у тому числі меду, пшениці, кукурудзи, соку. Зниження мит Україною відбуватиметься повільніше, ніж це зробив ЄС.

Для частини товарів скасування мит не означає автоматичного поліпшення доступу, бо для виходу на ринок треба також виконати вимоги щодо безпечності продукції. Найсуворішими вони є до продукції тваринництва, де нині доступ на ринок ЄС надається кожному підприємству індивідуально, після тривалої перевірки.

Висновок. Перевагою від створення зони вільної торгівлі з ЄС є можливість поступової інтеграції в єдиний внутрішній ринок ЄС, що має стати потужною рушійною силою економічного розвитку України. Відбулося суттєве зниження чи повне скасування ввізних мит (на 97% Україною та 96,3 % ЄС), проте наявні значні нетарифні засоби регулювання зовнішньої торгівлі з боку ЄС, які суттєво впливають саме на аграрний сектор економіки.

Список використаних джерел:

1. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011
2. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у 2017 році [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/diyalnist/evropejska-integraciya/vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu/zviti-pro-vikonannya-ugodi-pro-asociaciyu>